

B. h. II, 65.
h. 10, 10.

X 1881 556

IIm
509

DE
**INFULIS ET LIPSA-
NIS IMPERII.
DISPUTATIO,**

QUAM
DEO TRIUNO ADSPIRANTE,

PRÆSIDÈ

DN. ERNESTO CREGEL,

U. J. D. & in florentissima LL. nutrice
ALTDORFFINA JURIS PUBL. P.P.

nec non

Inclutæ Reipubl. NORIBERGENSIS Con-
filiario, Patrono, Fautore ac Præceptore suo
ætatem SUSPICIENDO,

Publicè

Placida Eruditorum ventilationi subjicit

GEORGIUS ISR HÖFF/ Aut. & Resp.

d. XII. Octobr.

A. O. R.

1559

ALTDORFFI

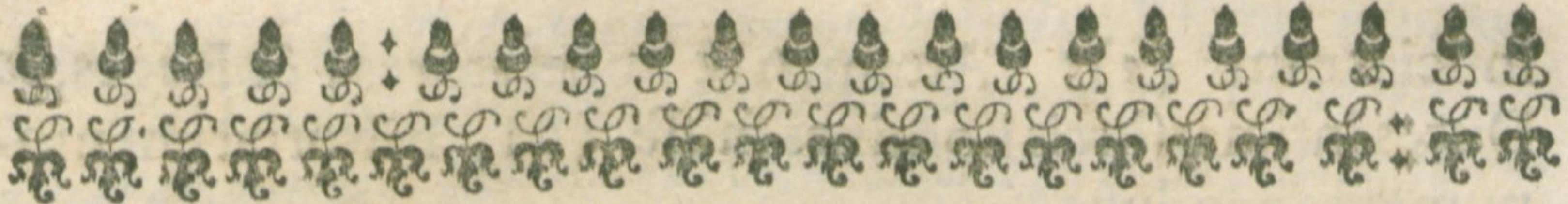
Typis GEORGI HAGEN, Universitatis
Typographi.

Pomponius l.2. §. 43. ff. de O. I.

Pomponius 1.2. §. 45. II. de C. I.
Turpe esse Patricio, *inquit*, & Nobili, &
causas oranti, Jus, in quô versatur, ignorare.

In Nomine Domini Nostri JESU CHRISTI
ad omnia consilia, omnesq; actus semper
progredimur.

I. 2. C. de Offic. Præf. Præt. Afr.

THESSIS I.

X naturali genituræ, & subjecti-
onis ordine apparet, Juniores Senioribus,
filios Parentibus, Uxores Viris subjici debe-
re (a); at in multitudine, in Civitate, in
Populo, in Provinciis regendis, non ita fa-
cile est judicare: nec temerè alii aliis subjiciuntur, cùm natu-
râ omnes videantur pares, ejusdemq; materiae terrestres ho-
mines (b); indè signum quodpiam adesse voluit veneran-
da Antiquitas, quò constet, quis aliis præsit, & cui ob-
temperare æquitas & justitia suadeat.

(a) Aristot. lib. 1. Polit. c. 5.

(b) pr. J. de Libertin. Nov. 89. c. 9. Petrus de Andlo de
Imperio Romano lib. 1. c. 1. vers. demtâ enim culpâ &c. Quod
benè advertit Theodosius Magnus dicere solitus, se aliis homini-
bus similem, in eotantum differre, quod sibi coccineâ togâ ince-
dere liceat. Arentin. lib. 2. Zeiler. cent. 1. Ep. 55. pr.

II.

Etenim occultam quandam licet Majestatem Regibus
& Magistratibus à DEO-TER-Sancto inditam fuisse non-
A infi-

inficias eam (a); Attamen & Imperatores, & Reges, & Duces infimæ fortis homines fuisse (b), historiarum monumenta produnt.

(a) *Ne in Exemplis Sauli Davidis & Salmonis recensendis sim prolixus, in vulgus notis, Africanum duntaxat Maje-rem Scipionem adducam, cuius Majestatem teste Valerio Maximo lib. 2. c. 10. Rex Antiochus lacesitus, venerari quam do lorē suum ulcisci maluit. Ejusq; con-spectum & congressum quasi cœleste aliquod be-neficium complures prædonū Duces expetiverunt. Mirabile exemplum de Flavio Vespasiano refert Suetonius in vita Ejusdem cap. VII. Auctoritas, & quasi Ma-jestas quedam, (inquit) adhuc novo Principi de-erat: hæc quoq; accessit. È plebe quidam lumi-nibus orbatus, item aliis debili crure, sedentem pro tribunali pariter adierunt, orantes opem valetudinis, demonstrata m à Serapide per quietem; RESTITUTURUM (scil. VESPASIANUM) OCULOS, SI INSPUISSET : CONFIRMATURUM CRUS, SI DIGNARETUR CALCE CONTINGERE. Gùm vix fides esset, rem ullo modo successuram, pergit Gravissimus Autor, ideoq; ne experiri quidem auderet, extremò hortantibus Amicis, palam pro concione utrūq; tentavit, nec eventus defuit. An bæc falsa sit imitatio miraculorum CHRISTI, ut vult ibi-dem*

dem Doctissimus Casaubonus, an verò divina Virtus intervernerit, ut Principi divinitùs destinato quæreretur veneratio, nō vacat disquirere. Adeat benevolus Lector, si lubet, Clarissimum Boeclerum Dissertat. in Flav. Vespasianum n. 4. Et ne longius exteros conquiram, instar omnium exemplo esse poterit multarum ferocissimarum Gentium non tam Domitor, quam Pacator CAROLUS MAGNUS: de eo Immortalis Marquardus Freherus in φιλοτεχνίᾳ: de Statura CAROLI MAGNI graviter ita differit: *Hunc cum oris quadam eximiâ dignitate, ὃ quam Euripides vocat εἰδὸς ἄξιον τυεῖντο*, tum in primis non vulgari corporis staturā, ὃ proceritate fuisse, non magis vulgo creditum, quam etiam consensu à Scriptoribus traditum videmus: ὃ cum omnia in eo magna fuerint, neq; hoc ornamentum ei defuisse satis credibile videtur.

(b) Quales copiosè citatos videre est apud Martin. Zeiler, cent. 1. Ep. 89:

I I I.

Ut hinc necessarium fuerit addere quædam signa, per quæ Princeps electus vel constitutus cognosceretur, ne subditi impunè ejus detrectent Imperium. Eaq; signa, INSIGNIA it: INFULÆ appellantur.

I V.

Originem sive Notationem nominis quod attinet/ quæ omnino exutienda, siquidem hoc artis est, ex proprietate nominum vim & substantiam rerum proponere.) descendunt

dunt INSIGNIA à Præpositione IN, quæ h̄ic auget significationem vocis, & à nomine SIGNUM, quasi dicas Excellentia signa, quibus quis ab aliis discernitur. Unde Insignis appellatur, qui inter alios excellit. (a)

(a) *Gl. in l. 2. in pr. verb. insignibus, ff. de his qui not. infam.*

V.

Eaq; duplia sunt; Familiaria, sive Hereditaria; & Personalia: illa ad heredes transeunt non ut inani Nobilitatis ingeneratæ nomine tumeant (a); Sed patrias Virtutes gnaviter imitentur: Hæc Personis munus gerentibus competunt (b).

(a) *Crusius in Annalib. Suevic. p. 3. lib. 2.. c. 13. Nam quæ non fecimus ipsi, vix ea nostra puto. Jung. Juvenal. satyr. 8.*

(b) *Speidel. in obser. Jurid.-Polit. Histor. verb. Wapen offene Wapen. §. deinde insignia &c.*

V I.

Inde **Consularia Insignia**, quibus Consul ab aliis discernebatur (a). Vocantur eadem, uti dictum, INFULÆ.

(b) Nihil autem INFULÆ Imperiales seu Imperii (c) aliud sunt, quam Principis Insignia, sive Imperatoria dignitas (d).

(a) *Gl. in d. l. 2. verb. INSIGNIBUS. ff. de his, qui not. infam.*

(b) *l. 1. pr. C. ut omn. jud. tam Civ. quam militar. &c. junctâ l. 1. C. de Consul. & non sparg. ab his &c.*

(c) *in l. ult. in fin. C. de quadrien prescript.*

(d) *Salmasius in Trebell. Pollio. p. 288. A. B. tit. 26. ibi: Imperialibus infulis.*

VII. Et

V I I.

Et quamvis me non lateat INFULAS fuisse Sacerdotum (a) ; aliud tamen genus *Infularum* à exordiis aut judicialis administrationis (judicem verò appellabant Romani omnem Magistratum Urbis, Italiæ, aut Provinciæ) doctioribus non est ignotum (b).

(a) *Sacerdotes Cereris*, ait Cicero lib. 4. act. 2. in C. Verr. præstò mihi cum Infulis, ac verbenis fuerunt. Quo habitus sacra Sacerdotes faciebant. Paul. Manut. ibid p. 250.

(b) Isaac. Casaubon. in Spartian. p. 14. Facit, quòd oitatus Cicero in orat. 1. de L. Agrar: *Infulas* ad ornamenta Imperii transferat ibi: *His Insignibus atq; Infulis Imperi venditis, quibus ornatam vobis Majores Vestri Remp. tradiderunt* &c. p. in edit. Manut. 66. A.B.d.t. 20.

I I X.

Quo sensu *Infulas* sive *Insignia* Imperii rectè dixeris *Signa* sive *Ornamenta*, quibus Regentes ab aliis distinguntur. (a)

(e) Guid. Pancir. in Thesaur. variar. lection. l. 1. c. 9. pr.

I X.

Alias in genere accepta *Insignia* ita ut Familiaria vel Hereditaria quoq; comprehendant, non perperam describit Celeberrimus DN. Limnaeus, (a) quòd sint signa

summi Principis auctoritate alicui concessa, aut
propriâ voluntate assumpta, personam à perso-
nâ, familias à familiis, Civitates à Civitatibus,
Collegia à Collégis varie distinguentia.

(a) l. 6. de J. P. Imp. Roman. Germ. c. 6. n. 13.

X.

Verùm *Hereditaria Insignia*, impræsentiarum
copiosius persequi mei non est instituti, & eorum origo val-
dè incerta est (a). Adducor tamen ut credam, initia illo-
rum ab Assyriis adeoq; primâ Monarchiâ peti posse.

(a) Jung Phil. Cluv. l. 1. Antiquit. Germ. c. 16 f. 139. & c. 43.
f. 347. Wolfgang. Lazius de Rep. Rom. l. 9. c. 14. Philipp. Came-
rar. cent. 3. horar. successivar. c. 42. Boxhorn. in Theatr. Holland.
c. 6. Joh. Jac. Draco. l. 3. de origin. & jur. Patricior. c. 7. n. 10. &
seqq. DN. Limnaeus d. l. 6. de J. P. Imp. Rom-Germ.

X. I.

Persarum Regum *Insigne* in sigillo, fuit Imago Rho-
dogunis Reginæ impressa, disjectis capillis prædita: ejus
rationem refert ex Polyæno Petrus Gregorius Tholozanus

(a) quòd aliquando Rhodogune lavans crines
abstenserit, & cum veniret quidā nuntians gen-
tem ei subiectam defecisse, illa non abstensis
capillis, sed ita, ut erant, revinctis, equam ascen-
derit, exercitum eduxerit, jurans, non
ante se crines purgaturam, quam à defectoribus
victo-

victoriam reportasset; quod nec fecit, donec vi-
ctoriabitâ crines collegit.

(a) lib. 6. de Rep. c. 16. n. 13.

X I I.

Persarum Reges **Diadema** etiam invenisse affirmat
Guid. Pancirolus (a). Diadema autem à **Διάδειν**, i.e.
circumligare dicitur, quia fascia (b) fuit candida à fronte
capiti circumligata, & in occipitio constricta nodô in hu-
meros pendens.

(a) d. l. i. var. leot. c. 9.

(b) Quæ Cidaris dicebatur Persis. Marquard. Freher. in
Not. ad Petr. de Andlo p. m. 181.

X I I I.

Quin proprium fuisse Regum Persarum nutrire comam
ex dictorio Vespasiani constat, quo, suis temporibus appa-
rentem raro impunè cometam risit, dicens, eum ad Persa-
rum Regem pertinere, cui capillus effusior.

(a) Sueton. in Vespaf. c. 23.

X I V.

Græcorum Imperatorum **Insignia** Imperialia fuere,
Diadema, Purpura, coccini calcei &c. (a) Et à Græ-
cis pleraq; ad Dignitatem Imperiale pertinentia Franci
sunt mutuati (b).

(a) Mart. Crisius lib. 2. Annal. Suevic. p. 2. c. 7. vers.
Michael Græcorum Imperat. &c.

(b) Marquard. Freher. in Not. ad Petr. de Andlo p. m.
182, ubi subjungit, pomum quoq; aureum à Græcis Impp. gestari
solitum.

X V.

Sed exterorum Regum omnium & nostrorum quoq;
in Imperio Principum ac Comitum *Insignia* (a) excutere
nimis longum foret, tanta enim est eorum pluralitas, ut cō-
pendiariā interpretatione non possint exauriri. Propero
igitur ad id, quod caput est hujus *Disquisitionis*, in specie
Infulas Imperii Nostri examinaturus.

(a) Eorum non contemnendum numerum videre est apud
Johannem Althusium in Polit. c. 19. n. 100. Petr. Gregor. Tholo-
zanum d. l. 6. de Republ. c. 15. Guid. Panciroli, lib I. variar lect:
c. 9. Martin. Cris. lib. XI. Annal. Suevic. p. 2. c. 14. §. habebant
Reges Bohemiae &c. it. l. 3. p. 2. c. 8. §. *Insignia* Ducatus
Sueviae cum seq. it. l. 4. p. 2. c. 3. §. longo tempore post &c.
it. l 7. p. 2. c. 4. §. antiquis temporibus in fin. it. l. 4. p. 2. c. 1. §.
Fridericus hic &c. in fin.

X VI.

Jam inde autem ab initio Uurbis Romæ Romulus &
post eum alii Reges *Infulis* quibusdam usi sunt, ut præ
ceteris potuerint internosci, & à reliquo Populo discerni.

Incedebant purpurā & togā purpureā, dantes
populo jura & exercentes judicia, sedebant in sellâ curuli
conspicuâ: habebant circa se selectos juvenes trecentos,
eosq; robustissimos ad custodiam sui corporis, qui eò, quòd
Regi quotidiè præstò essent, à celeritate officij, Celeres sunt
nuncupati. Præter Celeres habebant duodecim alios mini-
stros succinctis vestibus, quos lictores vocabant, qui Regi-
bus curuli sellâ vectis virgarum fasciculos præferebant, (a)

(a) Johann. Rosin. lib. 7. antiquit. Roman. c. 3. Dionys.
Halicarn. lib. 2. Plutarch. invit. Rom. Jung th. XXI. infr.

XVII. De

XVII.

De iis Titus Livius, (a) agens, hunc in modum disserit: *Romulus rebus divinis rite perpetratis, vocatq; ad Concilium multitudine, quæ coalescere in populi unius corpus nullare, præterquam Legibus, poterat, jura dedit: quæ ita sancta generi hominum agresti foreratus, si se ipse venerabilem insignibus Imperii fecisset, cum cetero habitu augustiore tunc maximè lictoribus duodecim sumptis fecit.*

(a) lib. I. c. 8. p. in edit. Gronovii 13.

XIX.

Tarquinius Priscus v. Roman. Rex postea etiam togā pictam purpuream sumpsit, & sellam eburneam; gestavit quoq; Coronam auream, Sceptrumq; eburneū, in summitate habens Aquilam, permisso Senatus Populiq; Romani; quæ ornamenta posteriores Reges retinuerunt.

Rosin. d. l. 7. antiquit. Roman. c. 3. ex. Dionys. Liv.

Flor. aliisq.

XIX.

In primis a. FASCES Magistratibus Romanorum fuere familiares, cum propter antiquitatem, (a) tunc excellentē eorū significationē & prægnantē rationē, quam Plutarchus (b) suppeditat, ne scilicet ira Magistratus sit soluta, aut in proclivi, nam solutio & colligatio *Fascium*, indicio fuerunt morā aliquam & cunctationem iræ esse injiciendam.

B

(a) vid. Petr. Gregor. Tholoz. lib. 7, de Republ. c. XI. n. 37.

(b) in Problematis. problem. 82.

X X.

Vel potius *Fasces* [qui virgarum erant fasciculi, & in medio securis latebat , cuius apex in summitate earum eminebat] eam ob causam præferebantur , ut virgis corrigentur membra Reipublicæ sanabilia, ferrō autem & securi insanabilia, ne pars sincera traheretur , amputarentur, adeoq; terrorem improbis injicerent (a)

(a) inde Silius Ital. in 8.

Bis senos prima illa dedit præcedere Fasces

Et junxit totidem tacito terrore secures.

Quo respexit Cicero, quando Fasces & secures, Imperii vim nominat. lib. 5. act. 2. in Verr. p. m. 263.

X X I.

Fasces autem istos, qui præferebant , expediti erant ad plectendos facinorosos, & *Lictores* vocabantur vel à *ligando*, quia ligare vincireq; poterant; vel probabile est, priùs *Lictores* eos dictos , quos Græci *Leiturgos* nominant, quasi populi ministros, indeq; C. literâ interjectâ Lictores extitisse (a)

(a) Plutarch. in vit. Romul. p. m. 11. in fin. Quamvis Posterior derivatio dura quodammodo videatur. Cur a. duo-decim fuerint Lictores docet Livius d. l. 1. c. 8. p. 13.

X X I I.

Eadem *Fascium* Insignia dein Consulibus & Pro-Consulibus

fulibus co^municata fuerunt, hōc tamen discrimine, ut Consules XII. (a) Pro-Consules VI. incesserint. (b)

(a) *Gothofred. ad l. 1. §. 5. ff. de postul. lit. H.*

(b) *Ulpian. in l. 14. ff de offic. Pro-Cons. ubi perperā Accursius sex Fasces interpretatur sex menses, cum Pro-Consulatus fuerit annuus, & in secundum quoq; annum ac tertium prorogatus. Calvin. in Lex. verb. *Fascium nomine* &c. Pro-Consules a. sex habebant Fasces, ut meminerint, se non esse Consules. Petr. Gregor. Tholoz. l. 6. de Rep. c. 20. n. 19. Dio Cassius lib. 53. Roman. Histor. §. omnes autem Pro-prætores &c. p. 310.*

XXIII.

Prætores quoq; in Urbe binis Fasibus, binisq; Lictoribus; in provinciis sex utebantur, (a) quia Respublica non poterat sine metu ac severitate administrari (b)

(a) *Paul. Manut. ad Ciceron. orat. 2. de L. Agrar. p. 94. & 95. (b) Cicer. lib. 5. action. 2. in Verr. p. m. 260. adde Tholozan. d. l. 6. c. 20, n. 19.*

XXIV.

Sed & Octavianum Cæsarem Consulem creatum cum Collega Agrippa Fasces, Imperi signum, divisiisse, ita ut dimidiā ipse parte uteretur, DioCassius (a); & ad Successores officiorum, more poscente, transiisse Lictores, Amian. Marcellinus (b) docent.

(a) *lib. 53. in pr.*

(b) *lib. 15. Histor. p. 36.*

XXV.

Ubi non dissimulandum, quamvis Consulibus, Prætoribus, Pro-Consulibus, Præfectisq; Præorio Fasces concessi fuerint, ipsos tamen Augustos seorsim proprios de au-

ratos, laureatosq; usurpâsse. *Virgas laureatas* Hero. dianus (a) eos, nî fallor, dicit. *Quo insigni Principes à Privatis dignoscuntur.*

(a) *Gordiani inaugurationem tractans. Wolff. Lazius de Rep. Rom. l. 9. c. 2. Sic Jul. Capitolinus in histor. Maximini, cùm de Gordiani inauguratione in Africa loquitur:* Inde Carthaginem, inquit, cum pompa regali venit & Protectoribus & Fascibus laureatis. *Huc alludit Corn. Tacitus lib. XIII. Annal. Nero, quò componebat diversos, sic evulgari jussit: ob res à Quadrato, & Corbulone prosperè gestas laurum Fascibus Imperatorijs addi.* Ad quem locum Lipsius p. 143. *Principes secuti morem Augusti tenuerunt, & 12. Fascibus usi sunt, ita ut laurum tamen Fascibus non adderent, nî in victoria. At statim per adulationem irrupit, ut omnium Principum Fasces, & semper laureati forent, eaq; nota maxime distinctus à vulgo Princeps.* Paulatim non solum laureati admissi Fasces, sed & aurati. Patet id ex Claudiano de VI. Honor I Consulatu vers. 644, & seqq.

— agnoscant Rostra Curules
Auditas qvondam Pro-Avis, desuetaq; cingit
Regius auratis fora Fascibus Ulpia lictor.

XXV I.

X X V I.

Iidem Romani Imperatores, *Ignem* pro insigni Imperatorio usurparunt in sartagine ferculo suprapositâ, (a) qui mos à Persis derivatus videtur : Ignem enim quem admodum divinis honoribus honorare, & adorare inextinctumq; conservare ; sic Regi suo, quem ut DEUM adorabant, Perse preferre conservaverunt. Quamvis eandē consuetudinem apud Assyrios serpsisse non improbabiliter colligatur ex Libr. Judith. c. 3. vſ. 8. ubi legitur , quod Principes simul cum populo Judaico Holoferni Nabuchodonosoris Regis Ducī obviām iverint, eum coronis & lampadibus excipientes.

(a) Herodianus lib. 1. Hist. Aug. Nam & sella Commodus Imperatoria sessitare in theatro, & ignem de more preferri patiebatur.

Idem de Pertinace lib. 2. Igitur postquam illuxit, in Curiam se contulit , neq; Ignem sibi preferri , neq; illa Principatus Insignia attolli passus &c. Wolffg. Lazius lib 9.d. Rep. Rom. c. 2.p. 754.

X X V I I.

Plura alia antiquis Romanorum Imperatoribus usitata. *Insignia* in medium afferre possem, attamen brevitatis causâ sigillatim ea à me hīc nō excutiuntur ; nunc illa adducam, quæ hodiè in *Imperio* usurpantur. (a)

(a) Adeantur Interpretes, præprimis Lazius. l.9.c.2. de Rep. Purpuram ad *Insignia* conferens. Quod genus vestitus Imperatorum proprium esse , comprobat Lampridius in historia Cæsar is. Ioh Cunrad Dieterich in Antiquitatib. Romæ veteris-novæ p. 180. & multi adhuc alij.

X X I I X.

Constat autem excellens Nostri Imperii *Insigne* esse *Aquilam*, quam sibi Imperatores propriam fecerunt, idcirco quod avium Regina & dominatrix habeatur. Primus, qui inter Romanos sibi Aquilam sumpsit, fertur fortissimus Ducum Marius, quem Duces alii secuti, illam Legationibus Romanis dicarunt propriam, (a) Lupōq; Minotaurō, aprō, equō, draconibus, quae singulos ordines anteibant, repulsis, tandem Aquilam retinuerunt (b).

(a) *DN. Limnæ. l. 1. c. 14. n. 25. it. in Addition. ad lib. 6. c. 6. n. 28. ubi præclara quædam de inventoribus Aquilæ traduntur.* (b) *Dio Cassius. l. 40. Rom. Hist.*

X X I X.

Quando autem , & quare biceps facta fuerit, adhuc sub judice lis est. Existimant nonnulli cum Constantinus novam Romā condidisset, & divisum in Orientale ac Occidentale Imperium reddidisset, inde *bicipitis Aquilæ Insignia* nata esse. *Lips. in Annal. ad milit. Rom. add. Petr. Gregor. Tholazan. d. Rep. l. 6. c. 13. n. 18.*

X X X.

Alii ex Varianâ clade Insigne illud deducunt, quia Germani devictō Varō Romanorum Duce, Aquilas duas reportarunt,

Alii ad Carolum M. cum Nicephoro Græcorum Imperatori Orientis, Carolo a. Occidentis imperium cederet: alii ad Carolum V. alii ad alium id referunt *Iosias Nolden d. stat. nobil. d. c. 21. n. 77. & seqq. Limn. in Additionibus d. l. 6. c. 5. n. 28.*

X X X I.

Mihi prior opinio præ cæteris arridet, & si penitiores co-
gi-

gitationū recessus sint explicandi statuerim (a) *bicipite Aquilā* duplex denotare *Regimen, Seculare, & Ecclesiasticum* Imperatori divinitūs demandatum; unicum enim *Aquila* corpus, quemadmodum binis exornatur capitibus: ita Imperator unus dupli fruitur Regimine, dupliq; Imperiō. Unum caput Ecclesiasticum. Imperium alterum Seculare depingit; unum Ecclesiæ caput Episcopum & Pontificem, alterum Imperii caput, Regem & Cæsarem designat.

(a) *cum DN Carpz. in Dedic. Iurisp. Ecclesiast.*

X X X I I.

An verò una, an duæ simul junctæ sint *Aquila*, dissensans est Autorum propositio, qui in diversas abeunt sentencias. Duas *Aquillas* nigras concorporatas expansis ad invicem alis dorsa simul jungere, illisq; se invicem obtegere, nonnulli statuunt. (a) Ut verò hujus assertionis patrocinium quærant, monstrosum asserunt esse, unum corpus duobus affixum capitibüs; imò naturam ipsam repugnare.

(a) *Lipsius in analectis admilit. Rom. p. mihi 278. Norderm. in dissert. de jure Princip. concl. 14. Molin. ad consuet. Paris. tit. I. in prin. n. 21. lung. Tusch. pract. concl. sub. lit. C, concl. 77. Noldenium de Nobil. c. 21. n. 78.*

X X X I I I.

Econtrariò Viri eruditione præcellentes (a) non duas, sed unam tantùm, eamq; bicipitem agnoscunt pro *Inst. gnibus* Nostri Imperii *Aquilam*. Et hanc opinionem non solùm ipse aspectus, qui potiùs *bicipitem* unam, quam

con-

concorporatas duas *Aquillas* oculis subiicit, sed etiam
uno Procerum ore eadem in Imperi Recessibus videtur
recepta (b)

(a) *Freher. ad Petr. de Andlo de Rom. Imp. lib. 2. c. 14. p:*
m. 213. DN. Limn. d.l. (b) *Neue Münz ordnung Ferdinandi Primi. de Anno. 1559. §. wie aber vorgestelte sorten zc. ibi:*
Unser/und des Reichs Kaiserlicher Adler mit zweyen Köpfen. etc.

X X X I V.

Neq; infringit hanc sententiam dubitantium assertio,
quasi monstrosum sit uni corpori duo jungere capita.
Etenim non tam corpus naturale hic spectandum, quam
mysticum, in quo naturae limites egredi non nefas est. Sic
in Aristocracia plura unius corporis dantur capita, Imperi-
um quoq; si respicias nostrum, ejus ut maximè Imperator.
caput sit; (a) eo tamen casu, quo Rex Romanorum Impera-
tori adjungitur, manifestò duo Imperi capita incedunt. (b)

(a) *R. A. zu Augspurg de Anno. 1530. §. dergleichen wir.*
R. A. zu Augspurg de Anno. 1566. §. demnach im 64. Jahr.
(b) *Abschied des deputation fages zu Wormbs de 1564. §.*
so unterstunden sich etc.

X X X V.

Succedit novum in Imperio non in usitatū *Insigne SCEP-*
TRUM scilicet, quod vetustissimum esse (a) in propatulo
est. Regibus enim ipsos Deos id in manus dare Ethnici
credebant (b)

(a) *Marq. Freher. ad Petr. Andlo. lib. 2. c. 8.*

(b) *Teste Homerō*

Εἰς βασιλεὺς, ὁ ἐδωκε κρόνον πάντας αὐγκυλομήπω
Σκῆπτρόν τ' ἡδὲ θέμιστας, ἵνα σφίσι βασιλέυῃ.

Unus

Umus Rex, cui dederit filius Saturni versuti
Sceptrumq[ue] & jura, ut ipsis regnet. Homer. lib. 2. Iliad.
Idem lib. 1. Iliad. σκηπτήχ βασιλεὺς, ὡς πέζευς κῦδος ἐδωκεν ί. e.
Sceptriger Rex, cui Iupiter honorem dedit.

X X X V I.

Antiquiores *bastam* locō *Sceptri* habuēre. (a)
Notat autē Suidas *Sceptrum* fuisse Virgam ligneam, quā
denotatum fuit, Reges Populorum Pastores esse. (b)

(a) *DN. Limn. l. 2. c. 4. n. 22. & seqq. ex Tholozan. l. 6. d.*
Republ. c. 20. n. 20. (b) citante G. Pancirolo l. 1. variar lection c. 9.

X X X VII.

Unde à REGE Davide *Sceptrum* virga Regni, &
contrà Virga Regni rectè *Sceptrum* promiscuè vocatur.
Virgam autem istā ex querno truncō, ad denotandā Imperii
firmitatem elaboratam fuisse, & à Magistratibus ad signifi-
candam Imperii potestatem gestari solitam, à fide dignis
Autoribus didici. (b)

(a) *Psalm. 45. vers. 7.* (b) *Quod respexisse videtur DN. Johannes*
Augustinus Pastorius, Historicus Cæsareus in Poësi Dedicatoria
ad Effigiem Moderni Imperatoris LEOPOLDI A.P.F.

Sceptra manu gestans Lauriatq[ue] virentis
olivæ,

Ceu Leo confringet, qui fera bella cident.

X X X VIII.

Facit, quod Ter sanctus DEUS cūm populo suo Mo-
sen Principem constitueret & Ducem, *Virgam* seu baculū
signo.

C

signorum & prodigiorūm pro *Sceptro* & potestatis sym-
bolo ei dederit. (a)

(a) *Exod. c. 4. vers. 17. Quid spectant elegantes Viterbi-*
ensis versus p. 19. Chronic.

In manibus REGUM dum *Regia Sceptra* tenentur;
tunc quasi per VIRGAM compescere cuncta videntur,
Pœnaq; præstatur, quæ ratione datur.

X X X I X

Et hoc *Sceptrum*, ante faciem Imperatoris
Imperialibus Infulis ornati gerit Serenissimus Elector
Brandenburgicus &c. (a) aut Eō absente quondam Sub-
Camerarius de Falckenstein (b) hodie Illustrissimus
Comes de Hohenzollern, tanquam Hereditarius Imperii
Camerarius. (c)

(a) *A.B. t. 22.* (b) *A.B. t. 28. §. sicut autem* (c) *Conf. DN.*
Iohan. Augustinus Pastor. in Act. publ. p. 51. & 54.

X L.

Offert se alia Imperialis Infula, GLOBUS scilicet, ab
omni ferè Antiquitate signum universalis Imperii. Germa-
ni Imperatores rursùs eum à Græcis accepisse videntur (a)
quem pomum pallamq; vocarunt. (b)

(a) *Lips. de Cruc. lib. 3. c. 5. Marq. Freher. ad Petr. de*
Andlo lib. 2. c. 6.

(b) *De eodem Godef. Viterbiensis:*

Aureus ille *Globus* pomum vel palla vocatur

Unde figuratum mundum gestare putatur.

Quando coronatur, palla ferenda datur.
Hæc fuit ex terris mundi collecta quaternis,
Ut foret Imperij manibus gestanda supremis
Hâc tulit Imperium Julius arte suum. &c.

X L I.

Globo isto, seu *Pomô aureô* Mundi Dominium Imperatori Antiquitas tribuit, planè ex mente Antonini, qui se Mundi Dominum dixit. (a) Id quod tamen cum micâ salis & per Syncdochen est accipiendum, ita ut Imperator partem tantum mundi sibi concreditam liberè gubernet. (b)

(a) *l. 9. ff. de L. Rhod. de jaōt.*

(b) *Addatur Petr. Gilken, ad l. 16. C. de Transact. n. 17.*

X L I I.

Crux eidem *globo*, si ve *pomo* est imposita, quæ Imperatorem de Pace admoneat, ut paci omni industriâ, omnibusq; conatibus studeat, quemadmodum Pacificus CHRISTUS SERVATOR Cruce toti Mundo æternam Pacem conciliavit. (a) *Pomi* hujus lator hodie Serenissimus est Elector Bavarus &c, & in Ejus absentia Illustrissimus Comes de zeil & Waldburg/ Hereditarius Imperii Dapifer. (b)

(a) *DN. Limm. in Annotament. ad artic. 30. Capitul. Caroli V. verbo. empfahen. n. 57. Georg. Theodor. Dietrichs in Not. ad tit. 26. A. B.*

(b) *Instrum. Pacis Cæsareo-Sueicum art. 4. §. Et primò quidē quod attinet. Iohann. Augustin. Pastorius in Actis publicis. p. 51. § 53. Georg Theodor. Dietrichs ad tit. 28. A. B. § sicut autem.*

X L I I I.

Porrò æquè nobile *In signe* Imperii est GLADIUS atq;

C 2

vetustum

vetustum ,uti ex TRAIANI constat dicto: *Hoc pro me
utere, si justè imperavero; sin minus, contra me.*
Præfectus Prætorio olim Imperatoribus gladium præfere-
bat (a) , hodiè Serenissimus Elector Saxoniæ&c. (b) , aut
eo absente, Illustrissimus Comes à Pappenheim/ Heredita-
rius Imperii Marschallus'.

(a) Marq. Freher. ad Petr. de Andlo c. 6. p. m. 180.

(b) A. B. tit. 22. In Coronatione Wilhelmi Imp. Ensifer
Saxo dixisse legitur: *Accipe ensem regium, ut rebelles severâ
correptione potenter affligas, omnesq; benevolos in tranquilla pa-
ce gubernes.* Freher. ad Petr. de Andlo c. 8. p. 195.

X L I V.

Tessera autem est GLADIUS supremæ Potestatis (a)
& belli ac Iustitiæ (b)

(a) Philipp Camerar. cent 1. horar. succis. c. 76. Rom.
XIII. vers. 4.

(b) Hinc Viterbiensis d.p. 19. Chronic.

Iudicii signum *Gladius* monstrare videtur,

Quô malefactorum feritas cessare jubetur.

Præcipitur *Gladius* vibratus semper haberi,
Puniat ut subitò, potuit quod culpa mereri.

X L V.

Sequitur CORONA per vetustum Regiæ Majestatis
signū , ex quâ interitum Regni præ sagiorū observatores
collegerunt. Polydorus enim Verg: (a) refert, Heinrico Se-
cundo Anglorum Regi paulò antequam ab Eduardo Ebo-
racensi Regno dejectus esset, cùm in Senatu ornatus Regio
habitu

habitu consedisset, subito è capite Coronam in terram decidisse.

(a) lib. 23. Histor.

X L V I.

Varius quemadmodum **Coronarum** fuit usus: ita earundem varia fuerunt genera, benè multa ab Elegantissimo Poëta Claudio comprehensa, in laude Serenæ Uxoris Stiliconis, vers. 181. & seqq.

Sæpè Duces meritis bello tribuere **Coronas**, (cus

Hunc cingit muralis honos, hunc Civica quer-

Nexuit: hunc domitis ambit **rostrata carinis**,

Solus militiæ mirâ mercede jugalem

Promeruit Stilico socero referente **Coronam**.

X L V I I.

Muralis Corona à muro nomen accepit, & pinnarum, muri figuram repræsentavit, eaq; iis donabatur, qui primi in oppugnatione murum ascendissent (a). Pinnifera alias dicta, quasi muri pinnis decora sit, ad quam rem alludens Silius Italicus lib. 13. sic canit:

Gradivi cape Victor honorem

Tempora murali cinctus turrita **Corona**.

(a) Gell. lib. 5, Noct. Attic. c. 6.

X L V I I I.

Quercea **Corona**, (quæ etiam Civica nominabatur, quia ob Civem servatum donata fuit) ex foliis quercus nectebatur, propterea quod ea antiquissimus cibus fuerit, & Jovi sacra arbos, sub cuius tutelâ, ex phantasiâ Ethnicorum, Civitates olim fuere.

C 3

X L I X.

X L I X.

Rostrata, hoc est navium rostris insignita, Victoribus in mari dabatur, de quâ Plinius (a) : Hanc **Coronam** dedit Augustus Agrippæ, unde intelligitur locus Virgili lib. 8. *Æneid.*

Parte alia ventis, & Diis Agrrippa secundis
Arduus, agmen agens, cui belli insigne superbum.
Tempora naval i fulgent rostrata **Corona.**

(a) *lib. 10. c. 4.*

L

Sed omnes Veterū **Coronas** explicare non hujus est loci: Prædictas autem enucleare lubuit ob versus Claudiani allegatos. De **Sacerdotali**, **Stelliferâ**, **Triumphali**, **Gymnica**, **Vallari**, **Deditoria**, **Myrteâ**, instar omnium videri potest Wolff. *Lazius lib. 9. de Rep. Rom. c. 18. Adde Gell. lib. 5. A. N. c. 6.*

L I.

Propero ad Imperialem **Coronam**. Hæc qualis fuerit, ex nomismatibus **Aureliani**, **Probi**, **Diocletiani**, **Decii** & **Constantini** repræsentatur; qui omnes **Coronis** cum apicibus triangularibus acuminatis coronati fuerunt. referente *Lazio d. l. 9. c. 18.*

L I I.

Gemmiferam gessisse Imperatores ac Reges verosimile fit ex Herodiano lib. 5. ubi Heliogabali luxum Asiaticum describit hisce verbis: **Vestitum usurpans luxuriosum**.

X I I X.

osum purpurâ intextum atq; aurô , coronas
item sustinens ad Tiaræ modum auro lapil-
lisq; pretiosis insignitas.

L III.

Sed proprius Coronam Nostri Imperii accedam: ea
triplex est, Lombardica, Romana, & Germanica. (a)

(a) *Celeberrimus & de Jure Publ: optimè meritus Lim-
næus l. 2. c. 4. n. 539. & seqq.*

L IV.

Lombardica à Lombardia Provinciâ Italiæ fortissimâ
amœniſſimâq; dicta, Modetiæ olim in Basilica S. Iohannis;
quandoq; Mediolani in Ecclesia S. Ambrosii ; nonnun-
quam Alexandriæ; postea Pontificis consensu Romæ per-
agebatur.

L V.

Ferrea hæc dicitur Corona, indicans, firmitatem
Romano Imperio Exercitu militari & ferrô esse quæren-
dam, vel potius, quia Romanū Imperium per ferrum à Pro-
pheta Daniele fuit præfiguratum. An autem ista Corona
tota sit ferrea, an pro parte dubitatur ? Posteriùs veritati ma-
gis consentaneum videtur, scilicet eam auream esse, ferream
verò vocari, quod vel ferream quandam laminam habuerit
in summitate, vel circulô ferreô interiore fuerit intexta. (a)

(a) *vid. DN Limn. d. l. 2. c. 4. n. 48. & ibid. in Annotat. n. 51.*

L V.

L VI I.

Succedit **Romana**, quæ Tiaræ instar, & aurea est,
splendens bicipiti fastigio, multisq; adamantibus. Nomina-
tur Romana, eò quòd Romæ ad altare in Ecclesiâ S. Petri im-
ponebatur , quanquam postea alibi locorum ritus iste fuit
celebratus.

L VI I.

Circa hanc emergit Quæstio : An Coronatio Ro-
mana sit necessaria? Negativa ad veritatem quam pro-
ximè accedit ex notabili Constitutione Ludovici IV. Impe-
ratoris , latâ in Comitiis Coloniensibus Anno. 1339.
quam *Immortalis Goldastus tom. prim. Constit. Imp. p.*
336. & tom. 3. p. 409. ita recitat : de Consilio & con-
sensu Electorum, & aliorum Imperii P rinci-
pū declaramus, quòd Imperialis dignitas &
potestas est im̄mediatè à solo DEO : & quòd
de jure & Imperii consuetudine antiquitus
approbatâ, postquā aliquis elitur in Impe-
ratorem, sive Regem, ab Electoribus Impe-
rii concorditer , vel majori parte eorundem,
statim ex sola electione est Rex novus, & Im-
perator Romanorum censendus , & nomi-
nandus , & eidem ab omnibus Imperio sub-
jectis obediri , & administrandi jura Imperii,
& coe-

& cœtera faciendi, quæ ad Imperatorem verum pertinent, plenariam habet potestatem, nec Papæ, sive sedis Apostolicæ aut alicujus alterius approbatione, confirmatione, autoritate indiget, vel consensu. De stramineis autem Adversariorū fundamentis in confictu dispiciam.

L V I I I.

Accedo jam ad **Germanicam**, quæ ex puro puto auro fabricata, ita tamen, ut in ea Veterum laudabilis parsimonia & parcitas existat (a); Eam Imperatores Romanī, Regum Romanorum & Imperatorum honores, præcedente verò legitimâ Electione, ambientes Aquisgrani accipiebant **Quæ etiamnum usitatissima**; magis tamen ad solennitatem extrinsecam, quam necessitatem essentiale pertinet, electio ita ut per eam & commissio Imperii quasi renovetur ad autoritatem Electo stabiendam, & personam ejus omnibus & singulis notam faciendam.

(a) *Hartm. Maur. de Coronat. Divi Caroli V. ap. Goldast. in Polit. Imperial. p. 3. disc. 3. p. 271. Cuj præter testes oculares, qualis est Hieronymus Balbus. de Coronat. c. 21. ap. Goldast. d. p. disc. 2. p. 260. subscribunt Marq. Freher. in not. ad Petr. de Andlo. l. 2. de Roman. Imp. c. 6. citante Limn. l. 6. c. 4. n. 37.*

L I X.

Germanicæ hujus Coronæ ambitum mitra Episcopalis cingit, eaq; bicorni cacumine exsurgit, ad partem anticam sive frontem crucem habens, quinq; benè magnis adamantibus distinctam, quam infinita unionum sive margaritarum series, ad crucis formam, se extendens absolvit. In parte posticâ, seu occipitio duæ appendiculæ sunt, auro tortili phrygiatæ, quæ fimbriolis aureis terminantur. Integra verò aurea est, ac per circuitum pretiosissimarum gemimmarum, ditissimâq; rubinorum copiâ, smaragdorum, adamantum, unionum dispuncta, gratiosissimam, splendidissimamq; lumen ex se diffundentium. Habet quoq; semicirculum aureum, medium hiatum mitræ dispescentem, sursum instar ansæ repandum, & utrinq; in se reflexum, qui auream, in apice crucem tenet.

L X.

Coronam Istam Electoratu impræsentiarum octavo instituto Serenissimus Elector Palatinus, ut Archi-Thesaurarius præfert, & præterea aurū missiliaq; in populū spargit. Subofficialis ejus est Illustrissimus Comes à Sinzendorff.

L XI.

Quæstio hic anceps sæpiùs agitata: si quis ELECTORUM absens sit, an ad ejus Legatum, an verò ad Subofficiales officii administratio spectet? Pro Subofficiis Aurea Bulla, (a) & quotidiana observantia militat, in tantum, ut Cæsareæ Majestatis Ministri ejusdem muneric, ab Electorum Vicariis excludantur (b).

(a) tit.

(a) tit. 28. §. sicut autem hactenus &c.

(b) Martinus Rumeinus ad A. B. p. 3. Dissertat 5. θ. 25.
ibidem complures citati. DN. Limn. lib. 3. c. 7. d. I. P. n. 74. Die-
terichs. ad A. B. t. 28. d. §. sicut autem &c.

L X I I.

Supersunt alia Imperii Insignia, ut: **TU-
NICA ALBA**, germanicè, **DJE ALBEN** / exal-
bo serico facta: item **DALMATICA** Vestis Ca-
roli Magni, quæ violacei coloris est, & margaritis di-
stincta; Cujus fimbriæ ex auro tortili cum subtegmine fla-
vo serico phrygiatae, & manicarum limbi unionibus auroq;
coruscant.

L X I I I.

Hisce accedit **CAPPA CHORALIS**, & Man-
tellum, sive Paludamentum Cæsareum; isti ex
opere phrygiō intextæ sunt Aquilæ aureæ, hoc duas grandes
Aquilas intertextas ex nigro serico habet. Oras illitus be-
nè lata fimbria gemmariō opere texta ambit; in paludamen-
to, smaragdi, adamantes, saphyri, chrysoliti &c. grandio-
res conspiciuntur: Præterea in posteriori ejus parte, inter-
scapulas à cervice usq; ad balteum, capitum est dependu-
lum, in quo rutilantissimi lapides positi reperiuntur..

L X I V.

Cappam Choralem comitatur **STOLA AU-
REA**, ex auro tortili, ac flavo filo serico phrygiata, in cuius
extremitatibus cruces ex meris margaritis formatæ spectan-
tur.

D 2

L X V. Huc

L X V .

Hūc quoq; referri debent CHIROTHECÆ, unio-
nibus ornatae, puro quæ auro textæ: & SANDALIA, cal-
cei seu socculi duo aurei, villoso coccō rubentes: Item TI-
BIALIA ac OCREÆ Caroli M. Magni illius
Cæsaris, quas brussechinas vocant, paululum suprage-
nua ascendentes (a)

(a) Junge DN. Philipp. Knipschildt. Tract. Polit.-Hi-
stor.-Juridic. de Jurib. & privil. Civit. Imperial. lib. 3. c. 38. n. 53.

L X V I .

Tandem nec GLADIUS, qui Caroli M. putatur,
quemq; Aquisgranenses custodiunt, ex memoria deponen-
dus est. Eum Legati Urbis Aquensis ad Coronationis a-
ctum afferunt, de quo, ut & aliis Clinodiis apud Aquisgra-
nenses depositis, apud Martin. Zeilerum. Continuat. Itine-
rar. German. c. 21. p. 285

L X V I I .

Ordo nunc jubet, ut ad LIPSANA descendam. An-
te verò, quam id fiat, præmitto Quæstionem: An Im-
perator Imperii Insignia aliis possit concede-
re? Affirmativæ subscribo, quamvis DN. Limnaeus (a)
dissentiat.

(a) lib. 6. de I. P. c. 6. n. 28.

L X V I I I .

Sed ad Lipsana revertor, quæ in tantō honore a-
pudo-

pud omnes Imperii proceres fuerunt, ut nemo vel ad Croesi,
vel ad Crassi gazas ea comparaverit. Et tantum in illis
præsidii Imperatores posuerunt, ut sine eorum possessione
Regis Romanorum nec nomen nec Numen penes se esse exi-
stimârint. Hinc Conradus primus moribundus Fratri
suo Eberhardo injunxit, ut quamprimum animam exspi-
râset, Insignia Imperii, & in his Lanceam Domini
Heinrico Aucupi traderet, eumq; Regem salutaret.
Sumptis, inquit Conradus, his Insigniis lanceâ sa-
crâ, armillis aureis cum chlamyde, Lanceâ, ac
veterum Regum gladiô ac Diademate ito ad
Heinricum, facito pacem cum eo, ut cum fo-
deratum possis habere in perpetuum. *Witi-
chindus. lib. I. Cuspinianus in vita Heinrici Aucupis pr. p. 235.*
Cùm Heinricus V. paterno Sceptro
jam indepto, Regnum Romanum
cum potestate obtineret, prima ei cura
fuit, ut Augustalis dignitatis propria orna-
menta, Clinodia, & Reliquias in suam redi-
geret potestatem, & ubi ad extrema cœpit
propinquare, vocatis qui secum erant, i.e.
Reginâ Mathilde Conjuge sua, cœterisq; Pri-
matibus, prout potuit, de Regni statu Con-
silium dedit, Coronam cœteraq; Regalia usq;

ad Conventum Principum conservanda in
Castello firmissimo Hamerstein reponi dis-
posuit. *Abbas Ursperg. in Chronic. ad A.C. 1126. p. 284,*
Cuspin. in vit. Henric. V. p. 311.

L X I X.

LIPSANA dicuntur quasi ΛΕΙΨΑΝΑ, i.e. RELIQUIÆ τροπής Λείψων i.e. relinquere, quia à Carolo M. posteris Imperato-
toribus, & usq; ad hoc nostrum seculum Imperatori LEO
POLDO I. AUGUSTO, FELICI &c. fuerunt relicta. Inter ea
recenset Martinus V. Papa (a) partem vivificæ CIU-
CIS, in quâ Salvator noster JESUS CHRISTUS pro generis
humani salute pendere voluit, Lanceam, quâ latus Ejus
miles aperuit; Clavū, quô manus Ipsius eidem cruci affixa;
Particulam Præsepis, in quo SALVATOR positus fu-
it, Brachium S. Annæ, particulas quasdam
catenarum Sanctorum Petri & Pauli, Apostolo-
rum, Tunicam S. Johannis Evangelistæ, Dentem
Johannis Baptistæ &c.

(a) in Bulla inclutæ Nostræ Republicæ NORIBERGEN-
SI concessâ, in qua irrefragabiliter statuit, ut RELIQUIÆ &
IN SIGNI A in eadem Republica Civitate perpetuò venerabiliter
conserventur. Addatur Goldastus in Politischē Reichshändeln
part. 6.t.1.p. 204. ubi syllabum Clinodiorum Imperii cernere datur.
& Limn. in additionib. adl. I. c. 14. n. 33.

L X X.

Dico à Carolo M. relicta fuisse; constans enim
est op-

est opinio , Carolum M. cùm recuperatâ terrâ Sanctâ Constantinopolin transiret, aurum, argentum, gemmasq; pretiosas ab Orientis Imperatore sibi exhibitas respuisse, solasq; Dominicæ Passionis ac Sanctorum RELIQUIAS postulasse, ac præmisso jejunio & oratione, partem de Corona Domini, clavum unum Dominicæ Passionis, partemq; Crucis Dominicæ, Sudarium Domini, Camisiam Beatæ Mariæ Virginis, Fasciam , quæ Puerum IESUM in cunablis texit, & Brachium Sancti Senis Simeonis sumpsisse.

LXXI.

Valdè autem verosimile est, sequiores Carolini Sanguinis Imperatores gnaviter Caroli M. vestigia calcâsse, & si quid pretiosi adepti sunt, tām RELIQUIIS, quām INSIGNIBUS Caroli M. conjunxisse.

LXXII.

Id quod de Saxoniæ Ducibus, devolutō ad Eos Imperiō, minus dubietatis habet: nam Heinricus Primus audiens Rudolphum Regem Burgundionum donō accepisse à Comite quodam Italiae, Samsone nomine, Lanceam arte nova & figurâ elaboratam, quæ juxta medium spinam utrobiq; quasi fenestram haberet, & in media spina cruces ex clavis manibus & pedibus SERVATORIS NOSTRI affixis, (quæ fuisse Constantin. M. dicebatur) præmiis Rudolphum tentavit, ut sibi illam donō daret. At Rudolphus Rex abnuebat, cuj ferrum & arma minabatur Cæsar, hinc tandem emollitus Rex Cæsari Lanceam donabat (a)

(a) Ott. Frising. lib. 4. Chronic. c. 18. Limnaeus in Annotam. adl. 1. c. 14. n. 33. p. 175.

LXXXII.

Successu dein temporis ad Successores Imperii LIPSANA sunt transiata, & quidem Ottoni IV. ab Heinrico de Scharphinberg Spirensi Episcopo data: Audiamus Abbatem Urspergensem. (a) Hæc ille: Heinricus verò de Scharphinberg Spirensis Episcopus, qui fuerat Protonotarius in Curia Philippi (scilicet Barbarossæ filii, cuius in Imperio obtinendo Antagonista fuit Otto IV.) in potestate habebat Coronam & Crucem & Insignia Regalia, quæ nec restituere voluit, nisi fieret Cancellarius Imperialis Aulæ, quod & factum est, perduravitq; in eo officio usq; ad finem vitæ suæ.

(a) *in Chronic. ad A. C. 209. p. 226.*

LXXXIV.

Ottone IV. rebus humanis exempto Regalia & Cimelia ad Fridericum II. pervenerunt ab Heinrico Brunsuicensi minis Honorii III. Pontificis extorta (a).

(a) *Abraham. Bzovius Baronij Continuator ad annum Domini 1219. ex Regesto Epistol. Honorii. III. Erdmann. de sacris Reliqu. imper. c. 3.*

LXXXV.

Sed & sub aliorum Imperatorum potestate, inq; eorum gazophylaciis LIPSANA ista sedem habuerunt. Ludovico enim Bavarо fatis concedente Ludovicus filius Marchio-Brandenburgicus Imperialia INSIGNIA cum adjunctis Lipsanis detinuit, quem difficulter Electores perpulerunt,
ut ea

ea electo Imperatori Carolo IV. traderet , quia hereditario
quôdam jure illa ad se pertinere arbitrabatur.

L X X V I.

Quæ omnia clarè & perspicuè reliquit Cuspinianus: (a)
Rex Carolus & Ludovicus Marchio, tandem
post multas maximasq; lites, nam & in Ger-
mania & Bohemia multæ erant discordiæ,
Norimbergæ conveniunt, ad Concordiam
firmam fixamq; ineundam. Habeo Autores,
qui scribunt, eos convenisse in Isenaco, & in
Cœnobio Prædicatorum, solos, horis plus
quam sex, collocutos, concordiam & amici-
tiam conclusisse: nam & Ludovicus post Ca-
rolum incedens, ut Regem semper veneraba-
tur, & Insignia Imperialia, quæ Pater habu-
erat, ei reddidit, ac debita cum reverentia
consignavit. Carolus vicissim Ludovicum
humanissimè tractans, & sæpè in publico
eum amplectens, de Principatu Brandenbur-
gensi, Bavariæ & Carinthiæ feudalia dando,
eundem condecoravit. Tandem in Bohe-
miam reversus, multa bona Patriæ intulit:

E nam

nām & Imperialia Insignia, Lanceam, Clavos, partem Crucis, quæ à Ludovico re-cepérat, Pragam detulit, cùm Ludovicus illa vel Norimbergam, vel Franckfordiam, per cautionem præstitam, deferri postulasset.

(a) *in vita Caroli IV. p. 384.*

L X X V I I.

Post Imperatoris Caroli IV. mortem Bohemiæ regnum unà cum imperio adeptus est Wenceslaus filius natu maximus, quô regnante Hussitarum doctrina longè lateq; serpere, & tumultibus omnem ferè regionem turbare cœpit; quæ cœdibus hinc & rapinis circumfluebat.

L X X V I I I.

Wenceslaus verò cum Regno exueretur, Sigismundus Caroli IV. natu minímus filius, ingenii & naturæ dotibus excellens Princeps, in Regno & in Imperio Romano succeſſit; quô gubernante, obsederant Hussitæ magno conatu arcem præcipuam Regni Bohemiæ Karlstein (a) quæ multa servabat pretiosa Regni Romani Insignia, illuc à Carolo IV. invecta, Hussitæ autem cum Duce suo Zifca ab obſidione repellebantur.

(a) *Albert. Cranzius Vandal. lib. 10. c. ult.*

L X X I X.

Nihilominus metuebat Sigismundus Imperator, ne obſidionem denuò tentarent & insignia Imperialia in hostiū manus devenirent, quapropter omnia collegi mandavit, & con-

& consulto Pontifice Noribergam in p̄petuum (a) transferri curavit , quia civitas illa satis utiq; contra hostiles impetus munita, præ aliis Germaniæ urbibus ac oppidis Christianæ pietatis laude indies magis magisq; florebat , & populus divini cultus amore totus quodammodo inflammatus, interdiu noctuq; divinis laudibus , incredibili animorum promptitudine , vacabat.

(a) *Hinc est quòd Nobilissimi SENATUS Noribergensis Legati Insignia ad Coronationis actum differentes in Orationibus suis ad Cæsaream Majestatem hæc verba faciant : weil Ewre Kaiserliche Majestät nebenst denē Hochwürdigsten Durchleuchtigste des H. Römischen Reichs Thürfürsten an unsere Liebe Obern allergnädigst gesonnen / das die Ihnen nnd Gemeiner Stadē von denen Glorwürdigsten Käisern und dem ganzen Reich auff ewig anvertraute Reichsinsignien anhero sollen gelieffert werden etc.*

L X X X

Itaq; ubi Sigismundus consentiente Martino V. Pontifice , prope Noribergam advenit , Anno Nostræ salutis recuperatae MCCCCXXIV. die 21. Martii in Festo S. Benedicti à Bergensi Episcopo multisq; aliis Prælatis, Pontificali ritu habituq; exceptus est, Lipsanaq; in S. Sebaldi Basilica sunt collocata.)a)

(a) *Christian: Erdman in d. Relation. Historico. Parener. c. VII p. m. 23.*

L X X X I.

Ex Relatione tamen de Clinodiis & Ornamentis mihi Noribergâ communicatâ certior sum factus , illa ex decreto Sigismundi Imperatoris , per Sigismundum Stromer & Georg. Pfünking Sebaldi Filium eum in finem allegatos , ipsò Benedicti die Ann. 1424. Pragâ Noribergam adducta fuisse.

E 2

L X X X I I.

LXXXI.

Illud certum est, magnō totius SENATUS, POPULIq;
Norici aplausu, & maximō cum gaudio excepta fuisse
Lipsanacum Insignibus, & tanti per in Sebaldi Basí-
licā collocata, donec fixa sedes in Ecclesia Hospitali sive
Spiritus S. ipsis fuit assignata.

LXXXIII.

Sicut etiamnum egregia de iis existimatio in Civitate
Orthodoxâ Noribergensi apud Cives aliosq; Evā-
gelicos. Ut proindē maximā iis injuriā inferat Christianus
Erdmannus (a) Hagiomachos eos' (absq; omni con-
troversiā ex inflamatō & Diabolicō in Orthodoxos Evan-
gelicos animō) appellans, quasi omnem Reliquiis
cultum abnuerent & velut abominandam
Idolomaniam execrarentur.

(a) *in Relatione Historicō-Paræneticā de Sacris Reliquiis
Imperii ad Divum Cæsarem FERDINANDUM II. c.3.*

LXXXIV.

Scilicet cultum Divinum internum & externum iis de-
negant & meritò: Non enim ferrum aut lignum venerari
ex Sacrō-Sanctō Codice & ore Regis Regum, cui ma-
gis quām hominibus obediendum est, didicerunt. At cogi-
tationes pias & memoriam Crucifixi Nostri SERVATORIS
circa Lipsana eos exuisse qui statuit, certè illi non sanum
est sinciput.

LXXXV.

Scilicet Erdmannus omni calumniarum genere (quas
in-

inter non postrema , quod cap. XIV. Noribergenses
murus & fossis **convestitos rusticos** appellat.
Vah impudentia & rusticitatem! Nae quadratus est rusticus,
qui tot Prudentes Viros & Familiis & Virtute ac Eruditione
Nobilissimos , in Rebus Politicis Oculatissimos , tot
insignes ac excellentes Mercatores ignominiosè rusti-
cos vocare non dubitat) ideoque , ut Divo FERDINANDO
II. persuaderet LIPSANIS Noribergenses esse spolian-
dos.

LXXVI.

Verum eum risisse videtur Divus FERDINANDUS II.
generosa ista Cervix , & dixisse: I Erdmanne , disce cucurbi-
cas pingere , nescis Privilegiorum conditionem & Successorum
in officiis obligationem , Pacem Religiosam non intelligis.

LXXVII.

Et , si dicendum , quod res est , Relatio ista Historico-
Parænetica tota quanta ferè est cotumelia; interim nec in Le-
ges Divinas , nec Civiles impingimus , si atrocia Erdmanni
convicia in se suiq; similes retorquemus , & voces talium tur-
binum ac tempestatum Pacis , cum Demetrio apud Senecam
Epist. 91. in f. eodem loco habemus , quo redditos s. h. ven-
tris crepitus : quid enim nostrâ referat , sursum isti an deor-
sum sonent ?

LXXXIX.

Utinam Tuæ , Erdmanne , Tuorumq; , aut ignorantiae ,
aut certè malitiæ , colorem honestatis contra scientiam &
conscientiam non indueres ! At surdo narratur fabula ! Hoc
duntaxat addo : Pessimi sunt Chirurgi , qui capiti & mem-
bris non medentur , membra contrâ à capite absindunt .

LXXIX.

Sed è bivio in viam : Causas immane quantum passim

in Tua Relatione urges, quæ Cæsarē Sigismundum impulerunt, ut Lipsana Noribergensibus concrederet: Eas indicat, inquis, Martinus V. Pontifex: **Quòd Imperialis Civitas Noribergensis præ cæteris potens, insignis, & famosa, Ecclesiastico decore conspicua, Christianæ Fidei devotissimis Zelatoribus præpollens, in regenda Reipublicæ Politia singularis Prudentiæ Viris ornata, ac demum ipsi Regi ex omni parte accommodatiore existeret &c.** Hicquærere lubet, quænam causa ex his sit sublata? Nullam video! Tibi autem Erdmanne & Asseclis affirmantibus probatio incubit.

X C.

Illâ vehementer superbis conditione, quam Pontifices Martinum V. Pium II. Nicolaum V. in suis Bullis expressisse dicis: **NISI FORSITAN, QUOD DEUS AVERTAT, CONTINGERET, POPULUM ILLIUS CIVITATIS NORINBERGENSIS A FIDE DEVIARE CATHOLICA.** Subsumis: Deviavit Populus Noricus à FIDE CATHOLICA. E. conditione non adimpletâ, contractus conditionatus rescinditur. Multa hîc reponi possent, sed placet brevitas non obscura: Nimirum Propositionem Minorem nego: Illa enim magnum quamvis sit verbum, non tamen verum. Vis probationem? Ecce Tibi: **FIDES CATHOLICA HÆC EST, UT UNUM DEUM IN TRINITATE, ET TRINITATEM IN UNITATE VENEREMUR:** Istam

au-

a utem Fidei Catholicam SENATUS POPULUSq; NORICUS confitetur, non igitur à Fide Catholica deviat, adeòq; non sublatâ causâ, nec tollitur effectus. Plura habem, sed ut dixi, brevitas placet. Concludo igitur cum votō: NORIBERGA GERMANIÆ DECUS ET EMPORIUM, NOBILE ESSE PERGE!

T A N T U M.

C O R O L L A R I A.

I.

*Conditio à Testatore, si Caja non nupserit, aut, si Titius uxorem non duxerit legatis
Ex heredis institutioni addita, inter Maritum,
tantum Ex Uxorem obtinet, adeòq; Novellæ
XXII. c. 44. locus non est, ubi extraneus Testa-
tor ejusmodi conditionem de non ineundis secun-
dis Nuptiis adjecit.*

I I.

*Diversæ Religionis homines nuptias re-
Etè contrahunt.*

I I I.

*Filius emancipatus sine consensu Patris
uxorem in honestam ducens ex heredari potest;
non item suus.*

I V.

Tutor testamentarius à Patre filiis datus,
nepotibus non est datus.

V.

Tutor à defuncto Electore testamento da-
tus, legitimo Tutori est preferendus.

V I.

Creditor vel debitor pupilli tutelam ejus ge-
rere nequit.

V I I.

Minori invito Curator non datur.

V I I I.

Tutores & Curatores fideiussoribus cave-
ant necesse est.

I X.

Contractus, cui dolus dedit causam, ipso iu-
re nullus est.

X.

Pupillus contrahens, ne naturaliter quidem
obligatur.

X I.

Idem pubertati proximus ex delicto obliga-
tur.

X I I.

Pœna suspendii furibus irrogata animis dura
videtur.

Et benè conspirant & sede morantur in una
Natalium splendor, repulsa nescia &
Virtus: hac sine quis censetur sangvine longo
Tumetq; nequicquam, utris instar sordidi.
Hoc tecum reputans. IM HOFL care DEOq;
Bonisq; singulis, tuos pernobiles
Natales Virtute studies ornare : PARENTIS
Magni PARENTIS sedulò vestigia
Sic calcas. Age, macte animo feliciter isto
Absolve iter, sis filius PATRIS æmulus!
Ita sperat, ita medullitus optat
PRÆSES.

Nobilis. Dn. GEORGIO Jm. Hoff/maximi Paren-
tis æmulo Filio,
S. D.

Imperij Fasces dum fascere colligis uno,
Romani scrutans publica Jura fori,
HOC AGIS, & patrijs Te exornas artibus. Hinc Te
Suspiciet magnum PATRIA GRATA Virum.
Bonis omnis & amoris causa scrib. Norimb.
Joh. Michael Dilherrus, P. &
P. P.

Coelestem nuper scandit PATER INCLUTUS Aulam,
Tuscandis Clariæ pulpita docta Schola.
O! posset vidisse PATER conamina, pulcrè
Quæ si imples PATRII Votag, Spemq; animi!
Sed meliora videt; sermones miscet amicos
Inter fidereos Angelicosq; choros.
Vos, Fratres, tanti GENEROSA PROPAGO PARENTIS,
Splendida MAIORUM pergit signa sequi.
Nobilissimo Dn. Im Hofio de laudatissimo stu-
diorum specimine animitus gratulatur,
prosperrima adprecatus.
Martinus Ber ad Sp. S. pastor &
P. P. Norib.

AKT 221 509

M. Johannes Held Gymnasij Norimb. Rector

IMPERII FASCES thesium nunc Fasces prehendens,
Responsa doctis docta Tu dabis, scio.

Nam juvat assidue doctos versare libellos,

Et strenuum sequi Ducem, CREGELIUM.

Scilicet, ut dicunt, labor improbus omnia vincit,
Sagaxq; præstat cuncta diligentia.

Sic, sic, ILLUSTRIS sequeris vestigia PATRIS;

Quem nunc ademtum tota luget PATRIA.

Summus Rex REGUM, qui FASCES REGNAQ; transfere,
Adsit Tibi, dum disseris de FASCIBUS!

Georg-Andreas Im Hoff.

ACer volantum rector, armiger Jovis,

Non antefætus educare vult suos

Quam solis obtutu probarit fulgido.

Ovis hiulcis priuum ut exclusit topor

Adunca rostra, mater implumes rapit

Et Solis adversinitores imperat,

Contrario videre vultu singulis.

Qui colla flexit, aut ocellos abdidit,

In saxa præcepse parente mistitur.

Qui lumen istud irretortolumine

Insperxit, illi largior datur cibus.

Princeps volvrum fulminisq; heres venit.

Astra mille sic probavit Temodis.

Dilecte FRATER, magna pars animæ meæ?

Ut verò visus ingenii fatus Tui.

Et illa Disputatio de FASCIBUS

Germaniæ, Dum comprobavit illico.

Jam Te PARENTIS amulum cuncti vident,

Patriaq; dignitatisheredem volunt,

Hoc gratularer, dummodo certum foret

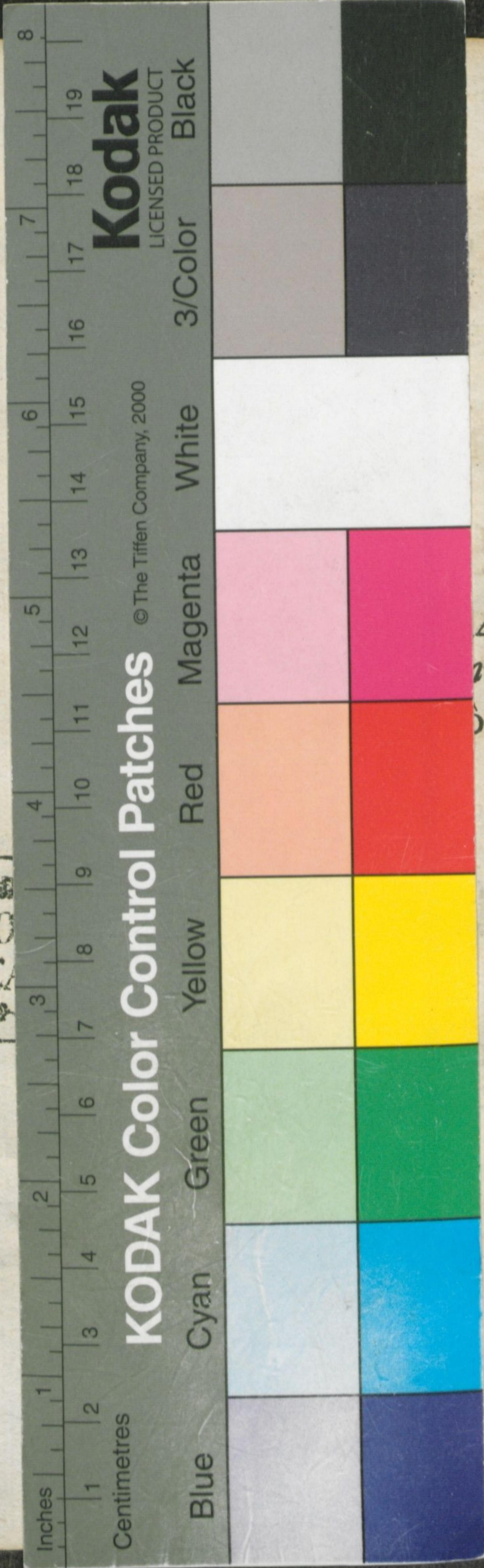
Ca gratulari debeam potissimum.

Tibine, tantam qui tulisti gloriam?

An verò mihi, qui Fratre taligandeam?

VIRTUTE MAGTE sufficit dictum TUA.

b77 M. 5

43. ff. de O.I.
iquit, & Nobili, &
versatur, ignorare.